

دکتر یارمحمد کارشناس محیط زیست

نقش پرندگان در گسترش ساحه سبز

پرنده به جانورانی که بدن شان پوشیده از پر و خونگرم و توان پرواز دارند گفته می شود. همه ی پرندگان تخمگذارند و در داخل تخم جوجه ها پرورش ورشد می یابند تاموقعی که سرانجام بزرگ شده و تخم را می شکند و بیرون می آورد. پرندگان در سطح وسیعی از مناطق خشک و بیابانی، نواحی جنگلی، سواحل، جزایر و دریاچه های

زندگی و زاد ولد می کنند. تنها با توجه به نقش پرندگان در طبیعت است که می توان به ارزش و جودی و اهمیت واقعی آنها پی برد. گسترش مطالعات اکولوژیک زمینه و امکانات بسیاری برای آشنایی با نقش ویژه و با اهمیت پرندگان فراهم کرده است، مطالعه در زمینه کنترل بیماری ها و آفات کشاورزی توسط پرندگان اهمیت آنها را دو چندان کرده زیرا بطوری که آشکار شده، پرندگان در زمره مهم ترین عوامل کنترل کننده آفات نباتی قرار دارند ، آفات نباتی یکی از غذای های آنها به شماررود.

پرندگان علاوه بر دانه خواری و نتیجتاً کنترل علفهای هرز ناقلین بیماری ها و بسیاری از حشرات مضر را نیز کنترل می کنند. تنوع و افزایش گونه های پرندگان به معنی پایداری بودن محیط زیست در جهت تعادل طبیعت می باشد. برای نمونه در یک اکوسیستم به دنبال شکار بی رویه پرندگانی که از ملخ ها را برای تغذیه شکار می کنند، از نبود پرندگان جمعیت ملخ ها به طور بی رویه افزایش می یابد و ملغ ها برای تامین غذای به طور دسته ای به مزارع کشاورزی حمله ور می شوند. این تخریب مزارع حاصل برهم زدگی تنوع زیستی و تعادل اکوسیستم است. پرندگان درانتشار دانه و ها میوه ها و هم در طبیعت در بعضی دانه ها و میوه ها را برای خوراک زمستان در زمین پنهان می کنند ولی از اینکه دوباره آنها نمی توانند پیدا کنند. این دانه ها در مناطق مختلف در بهار سبز می شوند و به این ترتیب پرندگان در گسترش، ساحه سبز نقش مهمی دارند. در تالاب های و جنگل های افغانستان در حدود 500 نوع پرندگان گوشت خوار و غیر گوشت خوار شناخت گردیده مانند باز، باشه، زاغ، بوم، شاهین، عقاب، کبک دری، مینا، بلبل، کبک، طوطی، سی سی، هدهد، زندگی می کنند. حکه و زاغ در انتقال دانه ها میوه یی از یک محل به محل دیگر برای گسترش درختان میوه دار جنگلی رول اساسی دارند. پرنده شاهین پرنده کوچک خوار و حشره خوار است زاغ ها اکثراً لاش خوار و دانه خوار اند.

هو بره و میش مرغ این دو پرنده از جمله پرندگان نادر و با ارزش حیات بومی غرب کشور ما افغانستان است که با تائسف که این دو پرنده نادر از طرف اداره مسول افغانستان حمایت و مورد حفاظت قرار نگرفته اند. متاسفانه علاق شیخ های عرب اقدام به زنده گیری این دو جانور از طرف شکار چیبیان حروفه ای از سوی عرب ها دستور شکار به آنها داده می شود و شکارچی یان حروفه ای این دو مرغ نادر را به وسیله چال (تله) مخصوص دام گیری مرغان و حشی در دشت ها غرب کشور دام گذاری می شود.

افراد سودجوی و فرصت طلب که در قالب باندهای حرفه ای تماس با قاچاق بران این مرغان صید شده را جمع آوری و زنده به پاکستان در قفس های مخصوص انتقال می شود.

کبک دری پرند بوی افغانستان است و نه آنقدر و یسعی در مناطق افغانستان دیده می شود و غالباً در مناطق بسیار مرتفع کوهستانی زندگی می کند. این پرنده در ارتفاع کوهستان های صخره ای خاواک پنجشیر، دره آرزوی پنجشیر، اند آب، سالنگ، غوربند و قلا سلسله کو بابا و در میان سنگ ها و در لب صخره های مرتفع آشیانه می سازد. نزدیک شدن به آن بسیار دشوار است. از تماشاگر فرار و احساس خطر بیشتر می کند و به سرعت به بالای کوهستان پرواز می کند.

کبک خوش آوز در منقه وسیع افغانستان زنده گی می کنند.
شکارچیان بومی بعضی از نواحی افغانستان این دو پرنده نادر کبک دری و کبک خوش آوز را بوسیله چال (تله) بشکل بی رویه بی رحمانه در طی این سالهای اخیر به مهمانان مقام های دولتی و مسوولان موسسه های خارجی شکار می کنند. در برخی از نواحی شکارچیان بومی وجود دارند و با شکار بی رحمانه ی جانواران به حیات وحش منطقه ضرر به ای بزرگ وارد کرده اند. ولی تاکنون ادارات محیط زیست نواحی کدام تدابیر لازم برای جلوگیری از شکار پرندهگان و جانواران روی دست نه گرفته است در حالیک شکار وقاچاق پرندهگان و جانوران بر اساس فرمان ریسمور منع اعلام شده است.